

05/11/2024

"Les regles de la natura estan canviant, cada any és imprevisible". Percepcions del canvi climàtic per part dels apicultors d'Itàlia

Investigadors de la UAB han fet un estudi per escoltar les comunitats locals d'apicultors de Ligúria, al nord-oest d'Itàlia, i codissenyar una planificació del paisatge sensible a les necessitats i sol·licituds locals. La investigació vol fomentar l'adaptació de l'apicultura als impactes del canvi climàtic.

istock/Mike Black

L'activitat apícola és una lent privilegiada per mirar els impactes del canvi climàtic, ja que aquesta activitat humana està intrínsecament relacionada amb les abelles, molt sensibles als canvis ambientals.

Per entendre els impactes del canvi climàtic percebuts a la Mediterrània, vam seleccionar la Ligúria, una petita regió del nord-oest d'Itàlia, caracteritzada per terrenys muntanyosos amb vistes al mar Tirrè. Allà, vam realitzar 47 entrevistes semiestructurades entre apicultors locals per documentar els canvis observats.

Gairebé tots els apicultors van notar canvis en la productivitat de les abelles (per exemple, la

reducció de la producció de mel), en el seu comportament (per exemple, les abelles són menys actives i més febles) i en la productivitat de la flora melífera (per exemple, disminució de la producció de pol·len). Segons va informar un apicultor de l'oest de Ligúria "a la primavera hauria d'augmentar la posta i una intensa activitat de recollida de pol·len per a la nutrició, però les abelles surten i no troben res perquè el fred ho ha cremat tot, i així la reina va al bloc de cria".

Els factors més comuns de canvis observats pels apicultors de Ligúria es refereixen a les precipitacions (augment de la durada dels períodes de sequera i canvis en la predictibilitat dels esdeveniments de gelades que ara es produeixen amb més freqüència), i a la temperatura, ja que van observar canvis inusuals en la fluctuació de temperatura i canvis en el temps de les onades de fred. Finalment, els apicultors van informar de canvis en el calendari de les estacions. Per exemple, un apicultor amb més de 20 anys d'experiència va afirmar: "Avui, 24 d'octubre de 2022, hem estat a 19 graus de temperatura! Tal dia com avui però fa 10 anys, la temperatura podria haver estat de 4 o 5 graus celsius. Aquestes altes temperatures estimulen el treball de les abelles i, en aquest moment, la cria ha de ser escassa, però en canvi és abundant. Això, però, és un problema perquè les abelles surten amb el clima càlid a buscar nèctar i pol·len, però a la nostra zona ara no hi ha res i, per tant, en tornar a casa buides, esgoten les existències".

La principal estratègia d'adaptació de la qual informen els apicultors entrevistats és l'alimentació artificial ja que "si les abelles han esgotat les seves existències al final de l'hivern i ens arriba un mes de fred de manera inesperada, haurem d'administrar molts litres de xarop".

Altres factors no directament relacionats amb el clima també contribueixen als canvis observats pels apicultors. Alguns d'aquests factors són, per exemple, la introducció d'espècies exòtiques, l'us de pesticides i l'abandonament de l'agricultura a petita escala, amb especial referència a la producció de castanyes, un important aliment bàsic i una planta melífera crucial.

Aquesta investigació posa de manifest la importància d'escoltar les comunitats locals per dissenyar conjuntament una planificació del paisatge sensible a les necessitats i peticions dels apicultors. Aquestes eines polítiques poden fomentar l'adaptació de l'apicultura als impactes del canvi climàtic i reduir altres fenòmens perjudicials sobre el benestar de les abelles, donant suport a l'agricultura a petita escala per mantenir un paisatge divers que proporciona farratge als pol·linitzadors, tan crucials per al nostre planeta.

Giulia Mattalia

Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals (ICTA-UAB)

Universitat Autònoma de Barcelona

Referències

Fiammetta Remotti, Giulia Mattalia, Marco Porporato, Roberta Cevasco, Andrea Pieroni. **The rules of nature are changing; every year is unpredictable': perceptions of climate change by beekeepers of Liguria, NW Italy, *Regional Environmental Change* (2024) 24:79**
<https://doi.org/10.1007/s10113-024-02242-3>

[View low-bandwidth version](#)

